

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/172720,Instytut-Pamieci-Narodowej-przekazal-Muzeum-Gross-Rosen-w-Rogoznicy-przedmioty-o.html>
17.04.2024, 05:47

Instytut Pamięci Narodowej przekazał Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy przedmioty odnalezione na terenie byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego

28 października 2022 roku w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy - byłym niemieckim obozie koncentracyjnym i zagłady (1940-1945) - prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki przekazał do zbiorów tamtejszej placówki blisko 700 artefaktów odnalezionych w czasie ekshumacji szczątków ofiar.

Artefakty przekazane przez Instytut Pamięci Narodowej do zbiorów Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Artefakty przekazane przez Instytut Pamięci Narodowej do zbiorów Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Teren Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego i zagłady. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Teren Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego i zagłady. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Teren Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego i zagłady. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Teren Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego i zagłady. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Piec krematoryjny na terenie byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego i zagłady Gross-Rosen. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Teren Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego i zagłady. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Dr Karol Nawrocki podczas briefingu prasowego w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy – 28 października 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Prok. Andrzej Pozorski podczas briefingu prasowego w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy – 28 października 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Delegacja IPN zwiedzająca Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Janusz Barszcz, dyrektor Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Instytut Pamięci Narodowej przekazał Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy przedmioty odnalezione na terenie byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego – 28 października 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

- Szczelina przeciwlotnicza: długa na 60 metrów, szeroka na 2 metry, a głęboka na metr siedemdziesiąt. Do tej szczeliny wrzucono szczątki – ciała 92 mężczyzn w wieku od 20 do 60 lat. I to nie tylko ciała mężczyzn, którzy już nie żyli, ale także osoby wciąż żyjące. Wciąż żyjące i wciąż oczekujące na to, że przyjdzie ostateczna pomoc, która nie przyszła. 92 ciała wrzucone jak śmieci, przykryte gruzem i zasypane ziemią. Były w tej ziemi przez blisko 80 lat. Ludzie, ich emocje, ich miłość, ich dramaty, każdy z tych 92 mężczyzn miał swoje życie, które zostało na blisko 80 lat zapomniane i zasypane, jak ludzki śmieć – przypomniał podczas konferencji prasowej prezes IPN dr Karol Nawrocki.

- Jeśli ktoś pyta, po co nam Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu to właśnie po to, aby żadne życie ofiary systemu totalitarnego, czy to niemieckiego nazizmu, czy sowieckiego komunizmu, nie zostało zapomniane i nie zostało porzucone w bezimiennych grobach na całym świecie i w całej Polsce. (...) Dzisiaj upominamy się publicznie o te 92 ofiary niemieckiego nazizmu – podkreślił prezes IPN.

Zaznaczył, że obóz koncentracyjny, od samego początku był nie tylko miejscem eksterminacji, ale też miejscem głębokiego wyzysku.

- Po roku 1943 ten cały system przymusowej pracy jeszcze bardziej się sprofesjonalizował. I to tutaj swój potencjał ekonomiczny budowały komercyjne firmy niemieckie, które wciąż pozostają na rynkach światowych w XXI wieku. (...) O tym także powinniśmy pamiętać i to jest kolejny dowód na to, że odpowiedzialność za śmierć, za II wojnę światową w końcu powinno ponieść i zapłacić państwo niemieckie, bo zbudowało na tym potencjał ekonomiczny, który jest zauważalny i aktywny na rynkach światowych w XXI wieku.

W konferencji prasowej wzięli udział także prokuratorzy: Andrzej Pozorski – zastępca prokuratora generalnego i dyrektor Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz Konrad Bieroń, naczelnik Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu we Wrocławiu, którzy przedstawili ustalenia śledztwa.

Podczas wykopalisk prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej odnaleziono ok. 700 artefaktów. Zabezpieczone przedmioty prezes IPN dr Karol Nawrocki przekazał dyrektorowi Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy Januszowi Barszczowi. Teraz staną się częścią zbiorów muzeum.

Konferencja była transmitowana na kanale IPNtv

* * *

Niemiecki obóz koncentracyjny Gross-Rosen powstał w sierpniu 1940 r. jako filia KL Sachsenhausen. Osadzeni w nim więźniowie przeznaczeni byli do pracy w miejscowym kamieniołomie granitu. Pierwszy transport przybył tam 2 sierpnia 1940 r. 1 maja 1941 r. Arbeitslager Gross-Rosen uzyskał status samodzielnego obozu koncentracyjnego. Ze względu na warunki pracy osadzonych uznawany jest za jeden z najcięższych obozów koncentracyjnych.

Największa rozbudowa obozu przypada na rok 1944. Wówczas to, obok obozu głównego, powstało blisko 100 filii, których ślady obecnie odnaleźć możemy na terenie Dolnego Śląska, Sudetów i Ziemi Lubuskiej. Szacuje się, że przez obóz macierzysty i jego filie przeszło ok. 125 tys. więźniów.

Jednym z najtragiczniejszych okresów w dziejach tego obozu była jego ewakuacja. Podczas transportów zginęło wiele tysięcy więźniów. Do najliczniejszych grup narodowościowych należeli Żydzi z różnych państw europejskich, Polacy i obywatele byłego ZSRS. Według najnowszych ustaleń w KL Gross-Rosen zginęło ok. 40 tys. osób.

Tuż przed ewakuacją obozu do szczeliny przeciwlotniczej na terenie Gross-Rosen wrzucono chorych lub skrajnie wycieńczonych więźniów, a następnie zasypano ich ziemią, gruzem skalnym oraz przedmiotami pochodzącymi z likwidowanych pomieszczeń obozowych.

Śledztwo prowadzone przez prokuratora Oddziałowej Komisji Ścigania przeciwko Narodowi Polskiemu we Wrocławiu ujawniło nieznaną wcześniej zbiorową mogiłę 92 ofiar. Szczelina przeciwlotnicza o wymiarach 60 m x 2 m i głębokości 1,70 m skrywała szczątki mężczyzn od 20 do 60 lat. Wszystkie zostały przebadane przez biegłych antropologów.

W mogile archeolodzy odnaleźli ponad 700 przedmiotów należących do więźniów i załogi obozu, a także wyposażenie pomieszczeń biurowych, kantyny i szpitala.

Na przedmiotach należących do więźniów obozu – głównie aluminiowych naczyniach, menażkach i łyżkach – występowały wydrapane przez nich napisy intencjonalnie, zawierające inicjały ich imion, nazwisk oraz nazwy miejscowości, z których

najprawdopodobniej pochodzili.

Przedmioty należące do członków załogi KL Gross-Rosen to głównie porcelanowe, ceramiczne i emaliowane naczynia stołowe z naniesionymi fabrycznie napisami „Victoria Waffen SS” i „Waffen SS Lublin”, popielniczki ze stopów metali, w tym z ozdobami i inicjałami, brzytwy, klucze do drzwi, zapalniczki, łyżwy, łyżka do butów, przedmioty pochodzące z gier planszowych, ręczne maszynki do cięcia włosów.

Zabezpieczono też szereg przedmiotów związanych z funkcjonowaniem szpitala obozowego, w tym opakowania szklane po lekach, naczynia laboratoryjne, narzędzia medyczne, przedmioty służące do pielęgnacji chorych, butlę tlenową, ortezę, termometry.

Wśród artefaktów były też przybory biurowe, przykładowo dziurkacze do papieru, kałamarze oraz przedmioty pochodzące z kantyny dla załogi obozu jak łyżki, widelce i noże stołowe, opakowania szklane po piwie z nazwą niemieckiego producenta z lat 40-tych ub. wieku, a także inne przedmioty, jak elementy urządzeń elektrycznych, szpadel, kilof, młotek, szufle, kombinerki.

Przedmioty te zostały uznane za dowody rzeczowe w śledztwie. Sporządzono ich opis i dokumentację fotograficzną, a następnie poddano pracom konserwatorskim.

Prace poszukiwawcze prowadzone przez IPN na terenie obecnego Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy. Fot. IPN

Prace poszukiwawcze prowadzone przez IPN na terenie obecnego Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy. Fot. IPN

Prace poszukiwawcze prowadzone przez IPN na terenie obecnego Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy. Fot. IPN

Prace poszukiwawcze prowadzone przez IPN na terenie obecnego Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy. Fot. IPN

Prace poszukiwawcze prowadzone przez IPN na terenie obecnego Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy. Fot. IPN

Prace poszukiwawcze prowadzone przez IPN na terenie obecnego Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy. Fot. IPN

Prace poszukiwawcze prowadzone przez IPN na terenie obecnego

Prace poszukiwawcze prowadzone przez IPN na terenie obecnego Muzeum Gross-Rosen w

Prace poszukiwawcze prowadzone przez IPN na terenie obecnego

Zobacz też:

- Portal poświęcony niemieckim obozom zagłady i obozom koncentracyjnym w okupowanej Polsce: www.truthaboutcamps.eu
- artykuł dr hab. Moniki Tomkiewicz: [*Niemieckie obozy na ziemiach polskich 1939-1945*](#)